

Köynək, cins və idman geyimləri üçün parçalar, uşaq geyimləri, dəsmallar, yataq ağırları, döşəmə örtükləri, ev tekstil məhsulları, texniki və dekorativ parçalar və s...

İstənilən müəssisədə bütün bu məhsulların istehsalı üçün lazım olan əsas xammal iplikdir. Yüksəkkeyfiyyətli iplik isə pambıq mahlıcdan hazırlanır. Ölkəmizdə son 20 ildə həm kənd təsərrüfatının, həm də qeyri-neft sənayesinin inkişafı artıq bu sahədə də nailiyyətlərə imza atmağımızı şərtləndirib. Belə ki, həm pambığımız var, həm də müxtəlif çeşidli ipliklər istehsal edən müasir sənaye müəssisələrimiz. Yəni artıq nə pambığı, nə də iplik məhsullarını xaricdən alırıq...

İndi Mingəçevir Sənaye Parkındakı "Mingəçevir Tekstil"in istehsal etdiyi ipliklər daxili tələbatı ödəməklə yanaşı, "Made in Azerbaijan" brendinin əsas ixrac məhsuluna çevrilib. Burada istehsal olunan ipliklərin müxtəlif növlərinə dünyada böyük tələbat var. Tekstilin yüksəkkeyfiyyətli ipliklərinin xarici sifarişlərinin gündən-günə artması bunu deməyə əsas verir.

Mingəçevirdən dünyaya

Tekstil müəssisəsinin iplikləri "Made in Azerbaijan"nın əsas ixrac məhsullarına çevrilib

Bəs "Bu ipliklərin xammalı necə əldə edilir", "Çeşidlər nə cür seçilir", "Yeniliklərin tətbiqi hansı formada həyata keçirilir" kimi suallara cavab tapmaq üçün yolumuzu Mingəçevir Sənaye Parkından salıb tekstil müəssisəsinin fəaliyyəti ilə yaxından tanış olduq.

Qafqazın ən böyük iplik istehsal edən müəssisəsi

Ölkəmizdə qeyri-neft sənayesinin davamlı inkişafında, yerli ehtiyatlardan istifadə etməklə sənaye sahələrinin yaradılmasında, məşğulluqda sənayenin xüsusi çəkisinin artırılmasında sənaye parkları və sənaye məhəllələri mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Sənaye parklarının yaradılması əsas etibarilə ərazilərin malik olduğu resurslardan istifadə etmək, müasir, elmtutumlu texnologiyaların tətbiqi hesabına istehsal-təsərrüfat fəaliyyətini aktivləşdirməyə, regionların mövcud potensialından bəhrələnməklə yanaşı, əhalinin məşğulluq səviyyəsinin yüksəldilməsinə və sosial-iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına xidmət edir.

Hazırda ölkədə 12 sənaye zonası - 7 sənaye parkı (Sumqayıt Kimya, Balaxanı, Mingəçevir, Qaradağ, Pirallahı, Ağdam və Cəbrayıl "Araz Vadisi İqtisadi Zonası" sənaye parkları), 5 sənaye məhəlləsi (Neftçala, Masallı, Hacıqabul, Sabirabad və Şərur sənaye məhəllələri) fəaliyyət göstərir. Sənaye zonalarının yaradılmasında əsas məqsəd və əsas hədəflər qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi, idxala olan tələbatın ödənilməsi, ölkənin ixrac imkanlarının genişləndirilməsi və əhalinin istehsal sahəsində məşğulluğunun artırılmasıdır. Bu gün sənaye zonalarında istehsal olunan məhsullar dünyanın 65-dən çox ölkəsinə ixrac edilir.

Belə sənaye zonalarından biri də Mingəçevir Sənaye Parkıdır. 2016-cı il sentyabrın 21-də təməli qoyulmuş sənaye parkında ilk fəaliyyətə başlayan müəssisə isə "Mingəçevir Tekstil" MMC olub.

2018-ci il fevralın 27-də Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva "Mingəçevir Tekstil" MMC-nin iplik istehsalı üzrə iki müəssisəsinin açılışını ediblər. Sənaye parkının ərazisində 14,5 hektar sahədə yaradılan "Mingəçevir Tekstil" hazırda Qafqaz regionunun ən böyük iplik istehsal edən müəssisəsidir. Burada istehsal olunan məhsullar daxili bazarın ehtiyacını ödəməklə yanaşı, xarici ölkələrə də ixrac edilir və tekstil sahəsində beynəlxalq markaya çevrilib.

Ümumi dəyəri 144 milyon manat olan fabriklərin yaradılmasına İqtisadiyyat Nazirliyinin Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən 10 milyon manat güzəştli kredit verilib. Müasir texnologiyalar əsasında yaradılmış fabriklərdə pambıq mahlıcdan ildə 10 min tonu "Ring" (zərif və yumşaq iplik), 10 min tonu isə "Open End" (kobud iplik) üsulu ilə olmaqla, ümumilikdə 20 min ton müxtəlif cür iplik istehsal edilir.

Müəssisənin iş prinsipləri iplikdə keyfiyyət, ünvana vaxtında çatdırılma, müştərinin tələbatını qarşılamaq, davamlı əməkdaşlıqdır. Hədəfləri isə davamlı inkişaf, yeniliklərin tətbiqi, yeni məhsulların araşdırılması, yeni tərəfdaşların tapılması, təbiətə və ətraf mühitə ziyan vurmada istehsal prosesini davam etdirməkdir. Müəssisədə istehsal prosesində Almaniya, Yaponiya, İsveçrə, Hindistan və İtaliya kimi ölkələr

lərdə yüksək texnologiyalarla hazırlanmış avadanlıqlardan istifadə edilir.

İplik necə hazırlanır?

Sənaye parkındaydıq. Müvafiq təlimatlar, qaydalar və şərtlərlə tanış olduqdan sonra iplik müəssisəsinin iki sahəsində istehsal prosesi ilə yaxından maraqlanırdıq. İlk olaraq "Ring" üsulu ilə istehsal edilən pambıq iplik sahəsinə daxil olarkən bizə qulaqcıqlar da verilir. Çünki içəridə çalışan makinaların yüksək səsi var. Həm də içəridə temperatur çox yüksəkdir - 30-32 dərəcə istilik var...

Bunun da səbəbi ipliklərin hazırlanmasının təminatına uyğundur. Əgər istilik aşağı olarsa, ipliklərdən istənilən formanı almaq mümkün olmaz. İstilik çox olarsa, xammal dəzgahlarda əriyib məhv ola bilər...

Əvvəlcədən qeyd etmək ki, "Ring" üsulu ilə hazırlanan pambıq iplik daha zərif və yumşaq olduğu üçün uzun lifli pambıqdan alınır və qiyməti bahadır. Bu məhsuldan, əsasən, köynək istehsal olunur. "Open End" üsulu ilə alınan iplik daha kobud olduğundan, əsasən, cins və digər geyimlərin istehsalında istifadə edilir.

Sahə ustası Nuru Əliyevin müşayiəti ilə istehsal prosesi ilə tanış olmağa başlayırıq.

İpliğin hazırlanma prosesi ilk olaraq kiplənmiş pambığın "unifloq" adlanan dəzgahdan keçirilməsi ilə başlayır. Bu dəzgah möhkəm kiplənmiş pambığı ayıraraq içərisindəki yararsızları kənara atır və yararlı məhsulu digər dəzgaha - ağır tökümlü avadanlığa yönləndirir. Ağır tökümdə isə pambığın içərisində ola biləcək xırda daş, dəmir qırıntısı təmizlənir. Bundan sonra pambıq "Uniklin" adlanan B12 dəzgahına yönləndirilir. Burada pambıq bir daha yenidən təmizlənir və yanğın detektorundan keçib

anbara yığılır. Sonra pambıq "unistor" dəzgahına və oradan da səbətə ötürülür, ardınca rəng dedektorunda çeşidlənmə aparılır. Yəni ola bilər ki, hərdən pambığın içərisində rəngi sarılanı da olsun. Bu dəzgah onu da ayır edərək təmizləmə aparır. Pambıq "konvensor" dəzgahında son yoxlamadan keçdikdən sonra "C-70" daraq makinalarına ötürülür. Makinaya didilmiş və təmizlənmiş halda gələn pambıq "Serit" (lent) formasında "poller" dəzgahında müvafiq ölçülərə uyğun formada digər sahəyə yönləndirilir.

Lent formasında dəzgahdan çıxan pambıq "CER" sahəsində (lentləyici sahə) sifarişə uyğun şəkildə müvafiq növə ayrılır.

Makinaya nəzarət edən xanıma yaxınlaşıb proseslə maraqlanırdıq. Mingəçevir sakini, müəssisədə "CER" sahəsində 6 ildir operator kimi çalışan Mehparə Loğmanova deyir ki, bu sahəyə gələn qalın "şerit"lər daha da incəldilərək "Kələf" sahəsinə ötürülür. Daraq sahəsindən lent formasında alınan iplik burada ütülənərək müvafiq ölçülərə uyğun seçilən "fitil" sahəsinə yönləndirilir. Burada dişli çarxlar vasitəsilə ipliklər ölçülərə uyğun olaraq kapron bəbinlərə dolanır. İpliklər müvafiq çəki alındıqdan sonra relslərə yığılır və "ring" sahəsinə ötürülür. Sonra isə kobud ipliklər "ring" sahəsində incə ipliyyə çevrilərək "bobin" (müxtəlif ölçülü kapron vasitələr) sahəsinə yönləndirilir. Bu sahədə 40 bobin aparatı mövcuddur. Burada ipliklər müvafiq ölçülərə uyğun şəkildə bobinlərə yığılır. Əgər iplikdə hər hansısa nasazlıq varsa, "bobin" aparatı həmin hissəni kəşib atır.

Bələliklə, burada hazır məhsul şəklini alan iplik ön sonda istilik sistemi olan "Fiksaj" dəzgahına daxil olur. Bir qədər nəm şəkili olan iplik burada, sadə dillə desək, "bişir", yəni tam quruyur və bundan sonra anbarlara yığılır. Bununla da ipliğin hazırlanma prosesi yekunlaşır.

Xammal da özümüzündü, məhsul da, istehsal da...

Mingəçevir Tekstil xammal olaraq 100 faiz Azərbaycan pambığı istifadə etməklə ayda 1200 ton məhsul istehsal edir. İstehsal edilən məhsulun böyük hissəsi Türkiyəyə ixrac edilir.

Müəssisənin hədəfləri ayda 1400 ton məhsul istehsalıdır. Bunun üçün isə ilk növbədə müəssisənin avadanlıqları yenilənib. Müasir avadanlıqlar alınıb və bu ildən müəssisə qarşıya qoyulan hədəflərə çatmaq üçün tam gücü ilə fəaliyyət göstərəcək.

Onu da qeyd etmək ki, hazırda istehsalat müəssisələrində 378 nəfər çalışır. Yeni avadanlıqların quraşdırılması isə yeni iş yerlərinin açılmasını da şərtləndirib.

Müəssisədə həmçinin müasir avadanlıqlarla təchiz edilmiş laboratoriya da mövcuddur. Laboratoriyanın rəhbəri Kəmalə Allahverdiyeva 2018-ci ildən burada fəaliyyət göstərir. Onun sözlərinə görə, laboratoriyada 9 laborant çalışır. Burada əsas məqsəd pambıq mahlıcdan başlayaraq hazır məhsula kimi keyfiyyətə nəzarət etməkdir. Fasiləsiz çalışan laboratoriyada 24 saat ərzində sınaqlar, testlər aparılır. Keyfiyyətə tam nəzarət həyata keçirilir. Əyirilən ipliklərin nömrələri sifarişə uyğun dəyişdiyi üçün dəqiqliklə yoxlanılır və rəy verilir. İpliğin keyfiyyətində nasazlıq olarsa, xammaldan imtina edilir. Laboratoriyada ipliğin "şerit" formasında "fitil" formasına bəzən bütün çeşidləri müasir avadanlıqlarda yoxlamadan keçdikdən sonra istehsalına icazə verilir.

Üç növbə işləyən müəssisədə çalışanlar qayğı ilə əhatə olunublar. Hər növbədə işçilərə bir dəfə fabrikin hesabına yemək verilir. Burada həkim məntəqəsi də var.

"Mingəçevir tekstil" hələ ilk addımlarını atır. Həftələr, aylar ötdükcə bu addım daha möhkəm olur. Xammal, məhsul, istehsalı da Azərbaycana məxsus olan müəssisə həm yerli tələbatı ödəyir, həm də "Made in Azerbaijan" brendi ilə dünya bazarlarına çıxır.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

azerbaijan-news.az